

Tehillim- Psalms for the Ages -Chapter 42 (Part II)

WIT 11/25/15

Rabbi Shmuel Silber - rabbisilber@suburbanorthodox.org

www.rabbisilber.com

1. תהלים פרק מב

א לִמְנַצֵּחַ מִשְׁכִּיל לְבְנֵי-קֹרַח: ב כִּאֵיל תִּעְרַג עַל-אַפִּיקֵי-מַיִם כֵּן נַפְשִׁי תִּעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: ג צִמְאָה נַפְשִׁי
 | לְאֱלֹהִים לֹאֵל חַי מִתִּי אָבּוֹא וְאֶרְאֶה פָנַי אֱלֹהִים: ד הֵיטָה-לִּי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וּלְיָלָה בְּאֹמֶר אֵלַי
 כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה אֲזַכָּרָה | וְאֶשְׁכַּח עָלַי | נַפְשִׁי כִּי אֶעְבֹּר | בִּסְף אַדְדִּים עַד-בֵּית אֱלֹהִים
 בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הֶמּוֹן חוֹגֵג: ו מִה־תִּשְׁתַּחֲוִיחִי | נַפְשִׁי וְתַהַמִּי עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ
 יִשְׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהִי עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתַּחֲוֶה עַל-כֵּן אֲזַכָּרָךְ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מִהַר מְצֻעַ: ח תַּהוֹם
 אֶל-תַּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיד כָּל-מִשְׁבְּרִיד וְגִלְיָד עָלַי עֲבָרוּ: ט יוֹמָם | יֵצֵא יְהוָה | חֲסִדּוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה
 [שִׁיר] עִמִּי תִפְלֶה לֹאֵל חַי: י אוֹמְרָה | לֹאֵל סִלְעִי לְמָה שִׁכַּחְתָּנִי לְמָה קָדַר אֵלֶיךָ בְּלֶחֶץ אוֹיֵב: יא בְּרָצַח |
 בְּעִצְמוֹתַי חֲרָפוֹנִי צוּרִי בְּאֶמְרָם אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מִה־תִּשְׁתַּחֲוִיחִי | נַפְשִׁי וּמִה־תַּהַמִּי עָלַי
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יִשְׁוּעוֹת פָּנָי וְאֱלֹהִי:

1. For the conductor, a maskil of the sons of Korah. 2. As a hart cries longingly for rivulets of water, so does my soul cry longingly to You, O God. 3. My soul thirsts for God, for the living God; when will I come and appear before God? 4. My tears were my bread day and night when they say to me all day long, "Where is your God?" 5. These things I will remember, and I will pour out my soul [because of the pain which is] upon me, how I passed on with the throng; I walked slowly with them until the house of God with a joyful shouting and thanksgiving, a celebrating multitude. 6. Why are you downcast, my soul, and why do you stir within me? Hope to God, for I will yet thank Him for the salvations of His presence. 7. My God, my soul is downcast upon me; therefore, I will remember You from the land of Jordan and the peaks of Hermon, from the young mountain. 8. Deep calls to deep to the sound of Your water channels; all Your breakers and waves passed over me. 9. By day, may the Lord command His kindness, and at night, may His resting place be with me, a prayer to the God of my life. 10. I will say to God, my Rock, "Why have You forgotten me? Why should I walk in gloom under the oppression of the enemy?" 11. With murder in my bones, my oppressors have reproached me by saying to me all day long, "Where is your God?" 12. Why are you downcast, my soul, and why do you stir within me? Hope to God, for I will yet thank Him for the salvations of my countenance and my God.

2. רש"י תהלים פרק מב פסוק ח

(ח) תהום אל תהום קורא – צרה קוראה לחברתה:

3. רד"ק תהלים פרק מב פסוק ח

כל משכריך וגליך, משכרי וגלי ים הצרות. עלי עברו, עברו עלינו, והם משכריך וגליך כי אתה הבאתם עלינו בעווננו:

4. מצודת דוד תהלים פרק מב פסוק ח

(ח) תהום אל תהום – ר"ל ועתה הצרות המרובות כתהום קורא כל אחד אל חבירו לבוא עלי כי עד שלא תלך האחת תבוא השנית וכאלו קוראין זה לזה לבוא:
 לקול צנוריך – ונכונה אני לסבול המים הנשפכים מן הצנורות המשמיעים קול גדול בשפכם כי רבים הם והוא משל על רוב הצרות:
 כל משכריך – צרות מרובות כגלי הים עוברים עלי:

5. Hirsch Psalms 42:8

up. (The Holy Scriptures very often employ the allegory of "floods of water" for pain or suffering. "Even here and now," says Israel,

ⓐ V. 8. "Thy channels." The great, billowy deep appears like an uncontrolled, overpowering mass of water, but nevertheless the ocean moves with clock-like regularity. God's almighty Law guides the mighty mass of waves just as man directs small quantities of water to form man-made channels. So, too, it would appear to the superficial eye that the waves of suffering, following one upon the other with ever-growing force, overwhelm Israel with uncontrolled violence, but actually it is the Lord Who quietly guides and channels them all. "One wave of time calls to the other to obey Thy directions, to follow the lead of Thy guidance." One event forces the other to move in the channels which the Lord has set for the course of time.

6. יונה פרק ב

(ד) וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצֹּלָה בְּלִבִּי יָמִים וְנָהָר יִסְבְּבֵנִי כָּל-מִשְׁפָּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עָבְרוּ:

And You cast me into the deep in the heart of the seas, and a river surrounded me; all Your breakers and Your waves passed over me.

7. יונה פרק ב

(א) וַיִּמָּן יִקְוֶה דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת-יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בְּמִעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת:

And the Lord appointed a huge fish to swallow up Jonah, and Jonah was in the belly of the fish for three days and three nights.

8. מלבי"ם יונה פרק ב פסוק א

(א) וַיִּמָּן ה' דג גדול, ה' הזמין במקום הזה דג גדול שבלעו כולו שלם ולא שבר עצמותיו, וזה ידוע שמן הנמנע שיחיה אדם במעי הדג אפי' שעה אחת, שהאדם צריך שאיפת רוח קר מבחוץ, אולם באשר כבר נגזר עליו מיתה ונחשב כאילו נולד שנית שם לו ה' טבע העובר, הנוצר ומתקיים ט' חדשים במעי אמו מבלי שאיפת רוח כמ"ש הרי"א והיה זה אחד מפלאי הבורא כנס של חמו"ע ככבשן האש וכדומה:

9. Hirsch Psalms 42:8

כל משברים are waves which crash against a rock as if in order to break it, but are broken by the rock instead. In other words, their force is broken by the resistance of the very object which they meant to destroy by their impact. גלים are the rolling waves which easily and effortlessly carry away that which has been delivered up to their power. All the blows of fate that affect us seem to have as their purpose to destroy us by breaking our spirit, or else to carry us away so that we will cease to be the persevering, steadfast people of God. "But all their efforts were of no avail," Israel proudly proclaims, "עלי עברו, they washed over me, but I have remained steadfast. Why have I been able to resist these onslaughts of fate? Simply because both the משברים and the גלים came from Thee. Thou didst not suffer the events of time to break us or to carry us away."

10. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קכא עמוד א

תניא, אר"ג: פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי עקיבא; וכשעליתי ביבשה, בא וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי; מכאן אמרו חכמים: אם יבואו רשעים על אדם, ינענע לו ראשו.

11. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קכא עמוד א

תניא, אר"ג: פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת כים, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי מאיר; כשעליתי למדינת קפוטקיא, בא וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: גל טרדני לחברו וחברו לחברו, עד שהקיאני ליבשה.

12. רש"י מסכת יבמות דף קכא עמוד א

נענעתי לו ראשי – ועבר על גבי והלך לו.
ינענע לו ראשו – ידחה מפני השעה ולא יתגרה בהן.

13. אמרי דעת (חלק ב' דף רל"ז)**מדבריו בחגיגת פיוס מסכת יבמות בוורשה**

(A) "תניא אמר רבי גמליאל, פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי עקיבא. וכשעליתי ביבשה בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו: בני מי העלך? אמר לי: דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל שבא עלי נענעתי לו ראשי!" (יבמות קכ"א. - דף חסיוס)

(B) תקופה זו, בה חיו ופעלו התנאים הקדושים האלה, נחשבת כאחת התקופות הקשות ביותר בחיי האומה הישראלית. בה אבדה היהדות את עצמאותה המדינית ומרכז הרוחני, מלכות הרשעה גזרה עליה גזירות שלא יכלה לעמוד בהן. גדולי האומה התאספו לטכס עזה איך להציל את האומה מאבדון רוחני, ולחציל את הספינה הישראלית מטביעה.

(C) רבי עקיבא הקהיל קהילות ולימד תורה ברבים, עד שהצליח לחזויר את עטרת התורה ליושנה, ולהעמיד עשרים וארבע אלף תלמידים.

(D) רבי גמליאל בראותו, כי למרות הכל, עומדת היהדות על קרקע מוצקת, ביקש לדעת את הסוד הגדול של רבי עקיבא, איך ובמה הצליח להעלות את קרנה של התורה? ועל כן

(E) כיוון את שאלתו לרבי עקיבא: "בני מי העלך?", כלומר, גלה לי את הסוד של הצלחתך להעלות הרמה הרוחנית של האומה?

(F) על זה השיבו רבי עקיבא: "דף של ספינה נזדמן לי", כלומר, תרופה פשוטה מצאתי, הנהגתי את לימוד "דף היומי" ברבים, ועל ידי כך הרמתי את קרן התורה ואת קרנה של היהדות כולה!...

ינענע לו בראשו. כי (קכ"א ע"א). תניא אמר ר"ג
 מי שמכניע עצמו אין סעם אחת הייתי מהלך
 מתנגד לו הרשע, כי בספינה וראיתי ספינה אחת
 הרשע הוא מתנגד ועומד שנשכרה והייתי מצטער על
 כנגד האדם שלכך נקרא ת"ח שבה ומנו ר"ע
 רשע אשר הוא רשע וכשעליתי ביבשה בא וישב
 לבריות וכאשר הוא ודן לפני בהלכה אמרתי לו
 מכניע עצמו לא יוכל בני מי העלך אמר לי דף של
 לפעל ברשעתו. ולמד זה ספינה נודמן לי וכל גל וגל
 מן גלי ים כי ג"כ הם שבא עלי נענעתי לו ראשי
 מתנגדים אל בני אדם. מכאן אמרו חכמים אם יבאו
 כמו שאמרו במדרש רשעים על אדם ינענע לו
 (שמות רבה פ' ט"ו) כי ראשו.
 כל גל וגל חפץ לשטף

העולם. כי הים מחולק מן היבשה כי היבשה היא
 ישוב העולם והים אין בו ישוב כלל. ונחשב הים
 אצל היבשה כמו הרשע אצל הצדיק. כי הצדיק

אמנם עיקר הפירוש כי הקטן שיש בו מדת
 הפשיטת מבטל גבהות הרשע שכל רשע
 יש לו גבהות והקטנות שהוא מדת הפשיטת לא
 יוכל לבטל בגבהותו ולכך אמר הכתוב אשר שמת
 חול גבול לים כי הגלים הם [שוטפין] הכל לגבהותן
 [כך] כאשר הכל [מגיע] אל שפת הים אשר שם
 החול מבטל כח הגלים לטעם אשר אמרנו כי החול
 דק וקטן הוא ויש לו הפשיטות והוא מבטל כח
 הגלים ודבר זה מבואר במקום אחר לכך הרשעים
 שבאין על האדם בשביל גבהותן ורוממתם כאשר
 יהיה מקטין עצמו ויהיה לו מידות הפשיטות שיש
 לשפלים ולקטנים לא יוכל לו הרשע בגבהותו.

בדאי הוא מן הישוב ואלו הרשע מחריב הישוב אל
 האדם שהוא הישוב. ולפיכך אמר הכתוב (ישעי' ג"ז)
 ותרשעים כים נגרש. ולכך למדנו מן הים שהוא
 נחשב רשע אל הישוב ובשביל שהיה מכניע ומשפיל
 עצמו עבר עליו הגל. כי אין כאן התנגדות כאשר
 יש הבנעה. ולא שהים יש בו שכל ובשביל שהיה
 מכניע עצמו לא היה שוטפות. רק שהים שאינו
 ישוב נחשב מתנגד אל האדם שהוא הישוב ובשביל
 שהיה מכניע עצמו לא היה מתנגד אליו. וכך אם
 יבאו רשעים שהם מתנגדים אל האדם ינענע לו
 בראשו ואז לא נמצא התנגדות אליו. ודבר זה מבואר
 הוא שיש לאדם להכניע עצמו אל הרשעים.